

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת ויגש תשע"ב

ויגש אליו יהודה ויאמר וגו' (מ"ד – ח"ה)

"אליו" רומז "אל עצמו", יהודה שינן וחזר ושינן לעצמו את אשר כבר אמר, כפל דבריו כדי שיכנסו לעומק לבבו הוא, ו"דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב", אם יוצאים מפנימיות הלב יכנסו לפנימיות הלב ויחדרו מבעד לקליפה.

(הרה"ק רמ"מ מקאצק זיע"א)

ויגש אליו יהודה ויאמר וגו' (מ"ד – ח"ה)

קשה, הרי יהודה בעצמו אמר "הננו עבדים לאדוני" ולמה התנגד יהודה כשרצו לעכב את בנימין, ו"ל שתחילה חשב יהודה שהנה מתחילה הגזירה של שעבוד מצרים ולכן קיבל את זה באהבה, אבל כששמע שיוסף אומר "האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם", הבין שעדיין אין זה התחלת השעבוד, אלא מזימה נגד בנימין אישית, ועל זה התנגד יהודה.

(הרה"ק אברהם מסוכטשוב זיע"א)

אדוני שאל את עבדיו וגו' היש לכם אב או אח וגו' (מ"ד – ט"ו)

והיכן מצאנו בתורה שיוסף שאל אותם, והכוונה היא: וכי שאלת אותנו אם יש לנו אב או אח, הרי בעצמו סיפרנו לך את זה, וכי כך היא דרכם של מרגלים לספר מעצמם כל הפרטים?.

(דמשק אליעזר זיע"א)

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי (מ"ד – ל"ד)

"ל, יהודי כאשר יעמוד לפני בית דין של מעלה לאחר פטירתו, ישאלו אותו על חינוך הילדים, כיצד חונך את בניו? האם בדרך התורה והמצוות, או חלילה להיפך. וזה מרומז כאן בפסוק, "איך אעלה אל אבי" שרומז להקב"ה - אבי שבשמים, ואעמוד לפני ב"ד של מעלה כאשר "והנער איננו אתי" ולא ברור אם קיבל ממני חינוך יהודי אמיתי או לא חלילה.

(הרה"ק ר"מ מפרעמישלאן זיע"א)

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים (מ"ה – ג"ו)

מסופר: פעם אחת ערך הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זיע"א מסע לקירוב ולחיזוק יהודים בערים הסמוכות, יחד עם בנו הרה"ק רבי יצחק מאיר זיע"א. בכל מקום שהגיעו קיבלו את פניהם מאות יהודים ונהגו בו כבוד מלכים. הרה"ק מאפטא הצטער מאד על הכבוד שחולקים לו, וברוב ענוותנותו שאל את בנו, למה חולקים לי כבוד גדול כזה? הרי אין אני ראוי לכך, ראה בנו בצער אביו ואמר, אל תירא אבא, יהודים אלה באו לכבודי, שאל הצדיק ולמה ראוי לחלוק לך כבוד כזה? ענה בנו, זאת כי אני בנו של הרה"ק מאפטא. חייך ה"אוהב ישראל" ואמר: עכשיו אני מבין את הפירוש בפסוק "והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים", כל הכבוד הרב שנפל בחלקי במצרים אינו אלא בזכותו של אבא.

ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך (מ"ה – כ"ד)

פירש"י "אל תרגזו בדרך, אל תתעסקו בדבר הלכה שלא תרגזו עליכם הדרך". וקשה, למה יעקב לא ציוה כן את בניו, האם יעקב כן רצה שירגזו בדרך? וי"ל עפ"י מה דאיתא בגמרא (מגילה ט"ז) שתלמוד תורה גדולה מכיבוד אב ואם, שהרי יעקב נענש במידה כנגד מידה, ועל כ"ב השנים שהיה בבית לבן ולא זכה לקיים מצוות כיבוד אב ואם, נענש שגם יוסף לא היה בביתו כ"ב שנים. ואם תקשה שהרי יעקב לא היה בבית אביו ל"ו שנים, אומרת הגמרא שעל אותם י"ד שנים שיעקב אבינו למד תורה אצל שם ועבר, לא נענש. ומזה מוכח שתלמוד תורה גדול יותר מכיבוד אב ואם. ולפי דברים אלה אפשר לתרץ, שהרי בעת שהאחים ירדו למצרים טרם ידעו את הלימוד הזה, שכן יוסף עדיין לא חזר אל אביו, ולפיכך היו סבורים שכיבוד אב ואם גדול יותר מתלמוד תורה, ולכן אסור להם להתעכב בדרך בדברי תורה, שהרי הם בשליחות של אביהם. אבל עכשיו כשביקשו לחזור אל אביהם, ידעו כי יוסף עומד לחזור אל אביהם כבר אחרי כ"ב שנים, הבינו שעל אותם י"ד שנים שיעקב למד תורה אינו נענש, וא"כ תלמוד תורה גדולה יותר מכיבוד אב ואם, ולכן יש להם חיוב ללמוד גם בדרך. ולכן הזהירם יוסף שלא יתעמקו בהלכה שמתוך כך הם עלולים לתעות בדרך.

(הרה"ק רבי העשיל מקראקא זיע"א)

אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה (מ"ו – ד')

היינו ירידה לצורך עליה, ולא רק עליה לעצמו אלא "גם עלה" גם לרבות, היינו לרבות זרעו וכל ישראל יוצאי חלציו אשר בירידת יעקב למצרים, והעלות בני"י לארץ כנען לא הוה רק מעשה שהיה ועבר, אלא מתחדש רישומו בכל שנה ושנה לצאת מכל המצרים וז"ש "גם עלה".

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ויאסור יוסף את מרכבתו וגו' ויפול על צואריו וגו' (מ"ו – כ"ט)

ואומר רש"י שיעקב לא נפל על צוארי יוסף שהיה קורא את שמע. וידוע הקושיא למה בחר יעקב אבינו בזמן כזה לקרוא ק"ש, וגם למה אמר "אמותה הפעם", דוקא עכשיו שכבר זכה לפגוש את בנו אהובו שכ"כ הרבה התאבל עליו. ויבואר עפ"י מה דאמרו חז"ל (ברכות ה.) "אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו יעסוק בתורה, נצחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש, נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה". יעקב אבינו שהיה ירא מאד לירד מצרימה השטופה בזימה וטומאה, הכין עצמו באלו ג' העצות שיעצו עליהם חז"ל. (א) יעסוק בתורה וזהו מ"ש "ואת יהודה שלח לפניו את יוסף להורת" ומובא ברש"י בשם חז"ל לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה. (ב) יקרא קריאת שמע וכו"ל, (ג) יזכיר לו יום המיתה, וזהו שכתוב "אמותה הפעם".

(הרה"ק רד"מ מטארטקוב זיע"א)

פניני השבת

ויברך אלקים את יום השביעי

אמחז"ל "ברכת ה' היא תעשיר" ולא יוסיף עצב עמה, זו שבת, שנאמר "ויברך אלקים את יום השביעי". לא יתכן ברכה בלי עצב שהרי מרבה נכסים מרבה דאגה, ומי שיש לו מנה רוצה מאתיים, ורק בברכת שבת נאמר "כל המכבד את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים" ומאחר וברכה זו בלי מצרים, לא שייך בה "מי שיש לו מנה רוצה מאתיים" ולכן אין עצב עמה.

(צנצנת המן)

קרית קרעטשניף, רחובות טל. 08-9492297